Ч. 275. Львів. Четвер, дня 4. (17.) грудня 1903. Річник VII.

РУСЛАН

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цілий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1·70 кор.

За границею:
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 1½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. ул. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Бебель і Більов.

(X) Сесия нововибраного німецкого парляменту від самого почину стала вельми цікавою, а розправи над буджетом державним подали нагоду послам ріжних сторонництв висловити свої погляди про внутрішню і заграничну політику. Вельми різка була промова проводира социял-демократів Бебля, котрий іменем »трех міліонів« дуже остро скритикував фінансову політику, а відтак виступив супроти Росиї, »перед котрою Німеччина рачки повзає«. »В сій варварскій державі найгіршого сорта« підготовлено королївску різню в Білгороді, а також заворушеня в Китаю викликала Росия. Німеччина грає сумну ролю, коли росийска поліция може в Прусах господарувати якби дома. В Прусах вештають ся сотні росийскої поліциї, а пруска поліция іде їм на руку. Такі відносини були можливі хиба за Метернїха і Миколая I. Плєве, росийский мінїстер поліциї, має в Німеччині великий вплив. В падолисті подали часописи вість, що у одного росийского полковника, увязненого в Софії, найдено папери, які стають доказом, що росийске правительство кілька місяців наперед знало про королївску різню в Білгороді і єї не спинило. Урядова Росия, що мала участь при поваленю Батенберґа, при убийстві Стамбулова, що має на сумлїню велику часть заворушень в Китаю, і все працює в спілці з варварством проти культури з насилою і гнобленєм та убийствами, а Німеччина пособляє їй в тій роботі. В Росиї панує абсолютизм злагоджений скритоубийством, а Німеччина не має потреби їй пособляти.

Більов відповів зараз на сю промову Бебля вельми рішучо і зібрав окрім лївиці великі оплески не лише в палаті, але й на ґалєриях. У військових справах, замітив канцлєр, має він більше довіря до мінїстра війни, як до Бебля. Коли мова про знущаня над вояками, то ті случаї ґенералїзує ся, виставляє ся їх наче правило. Коли який судия, офіцир, сьвященик, підприємець що злого зробить, тоді представляє ся річ так, начеб ціла суспільність була винна, так мовби то і між социял-демократами не було паршивих овець, або поганих осібняків. Таке поступованє социял-демократів є фарисейством, бож і социял-демокрация не є без гріха.

Більов жалував ся опісля, що Бебель так промовляв про Росию, бо заграничні противники Німеччини покористують ся тим, щоби розстроїти добрі взаємини між Росиєю а Німеччиною. Такий рознузданий спосіб критикованя (велике обуренє серед социял-демократів) не відповідає традициї Німеччини анї єї бажаням і інтересам, а велика більшість Німеччини непеpечно стоїть за удержанєм льояльних взаємин з Росиєю.

Посол Бебель, говорив дальше канцлєр, подав страшний образ нинїшних відносин і двічи порівнав Німеччину з занепавшим Римом. Не лучало ся менї почути менше влучного порівнаня. Я доволї занимав ся історию і можу вас запевнити, що ся палата инакше виглядає, як римский сенат за часів Тиберия, а колиб посол Бебель був промовляв за часів Калїґулї, то тодї зовсїм инакше з ним обійшли-б ся. Бебель говорив також про византийство. Се мене зачудувало. Єму мабуть відомо, що є византийство не лише супроти верхних кругів, але й низших верств. Буває не лише підлещуванє володарям, але й народним масам. Се ті, що підлещують народним інстинктам. Наш найбільший поет сказав, що таке підлещуванє є найгірше. Посол Бебель жалував ся на гнобленє робітників. Але деж робітники мають менше свободи і дізнають більше гнобленя, як не в сторонництві социял-демократів? Нїяке сторонництво не обмежає так свободи слова, як социял-демократи. Они все говорять про середньовічну темноту, але на нїякім соборі не проявляла ся така нетерпимість, таке самолюбство, як на дрезденьскім вічу социял-демократичнім. Коли по нових виборах до парляменту посол Бернштайн натякнув про социял-демократичного віцепрезидента в парляментї, дав єму Бебель таку відправу, якої я не поважив би ся дати найпідряднїйшому орґанови мого ресорту. Покликую на сьвідків усїх тих, що мають зо мною яке дїло. В Дрезнї послїдувала справдешна анатема. Там уложено спис, до яких дневників вільно писати, а до яких нї. Чи се свобода? Ваша свобода є самоволею для вас, а тероризмом для инших. »Willst du nicht mein Bruder sein, so schlag ich dir den Schädel ein«. В Штутґардї заповів п. Бебель, що теперішня суспільність щезне скорше, як може хто думає. Добре, що вже знаємо, що нас дожидає. Але коли маєте вже готовий плян держави будуччини, то покажіть нам (загальна веселість). Скажіть вже нам раз, що думаєте поставити на місце нинїшньої держави, як має виглядати сей рай будуччини, до якого хочете нас впровадити (Бебель кличе: вас там не впровадимо! — веселість). Спасибі Вам, пане Бебель, що мене з собою не возьмете (велика веселість).

Наостанку виказував Більов, що република по думцї Бебля можлива лише для ангелів і ангельских синів, а вжеж не можна Бебля уважати таким ангелом (грімка веселість) і запевняє, що буде дбати про те, щоби дальше удержати такий лад в державі, як тепер.

Промова пос. д-ра Олесницкого

на 39. засїданю сойму з дня 22. жовтня с. р. при звітї буджетової комісиї з ратункової акциї для навіщених елементарними нещастями.

Висока Палато! Приходить вкінци на дневний порядок високого сойму справа, котра ще перед скликанєм того сойму горячо інтересувала всї круги людности нашого краю, справа, під котрої окликом сойм сей став скликаний, бо мав він після автентичних відомостий бути скликаний хотяйби на короткий час, котрий би був потрібний, щоби ухвалити з фонду краєвого підмоги для потерпівших від катастроф.

Справа є того рода, що єї полагодженя домагає ся неподільно цїлий край. Длятого та точка нинїшного порядку дневного — думаю — і в цїлім високім соймі і широко поза єго стїнами буде мати оправданий інтерес.

Мої Панове! Того року навістила край наш страшна, велика катастрофа елементарна, навістила край цїлий, навістила східну єго часть, навістила і часть західну, так польску як і руску часть нашого краю. І під тим зглядом мігбим сказати, якби я мав трохи злосливости, що ми прецїнь раз діждали ся рівноправности. (*Веселість*). Елементи були для нас справедливші як політика австрийска, як політика нашого сойму. (*Веселість*). Най то вже буде, хотяй прикрий, але прецїнь початок рівноправности, най то буде добре signum.

Як казав я, дїткливі нещастя, катастрофи навістили рівно край наш в східній, як західній єго части, на заходї повінь, а на сходї градобитє. При тім в цїлім краю слота і неурожаї, так що результати сегорічних жнив виказують під зглядом економічним лиш мінус для цїлого краю. Здавало би ся отже, що справа повинна бути на рівнї трактована в цїлім краю, безглядно, чи розходить ся о поміч для східної, чи для західної части краю і що поміч буде для всїх рівно інтензивна.

Тимчасом, мої Панове, факти виказують цїлком инакше. Справа ся вже від самого початку поставлена була відмінно для Галичини східної а відмінно для Галичини західної. Фактом є, що орґани, покликані до обчисленя шкід в західній части краю, все зробили, що до них належало. Константую, що всьо, що повинно було стати ся, стало ся лиш з огляду на Галичину західну, а не стало ся з огляду на Галичину східну.

Прошу собі пригадати всї ті голоси, всї ті поїздки, всї справозданя, всї резолюциї, всї відзиви ґазет в справі тої катастрофи на заходї краю. І длятого образ одної катастрофи вийшов повно, вийшов драстично, вийшов того рода, що сам до помочи накликував, а образ катастрофи в повітах східних вийшов млаво, в блїдих контурах, представив ся як такий, котрий видатної помочи, як на заходї, не потребує, що о таку поміч не накликує і що тої помочи не дістане. А консеквенциєю дальшою того становиска, яке вже з гори занято супротив елементарних катастроф східної і західної части краю, було передовсїм справозданє видїлу краєвого о тій акциї ратунковій з причини катастроф, яке ми дістали в руки, війшовши по раз перший в сій сесиї до тої високої Палати.

Що дотичить західної Галичини, то справозданє є вповнї вдоволяюче, представляє надзвичайно докладно зіставленя шкід, споводованих через повінь. В тім зглядї сповнили свою задачу і видїли повітові і Видїл краєвий. Ми тут маємо не тілько при кождім повітї докладний виказ числа громад і обшарів двірских, котрі є дїткнені катастрофою, але навіть число родин і членів родин, обшар ґрунтів, шкоди в будинках і ґрунтах, знищених водою або жвіром, число знищених комунїкаций, продуктів рільничих і т. д. Докладність в табели обчисленя шкід в повітах західних, яку маємо тут перед собою

дуже велика, але удивляє то, що межи тими повітами є лише один, де тої докладности нема, там всї рубрики виповнені самими стришками. Але єсли приглянемо ся тому повітови, то зараз побачимо, що се одинокий повіт руский, с. є повіт рудецкий, котрий межи тамті дістав ся і длятого в тім повітї все виповнене стришками.

Але єсли в повітах західних все з великою точностию узгляднене, єсли там подано докладно число обшарів, число пошкодованих громад, навіть число родин, єсли в справозданю з повітів західних цифри є докладні і певні, то в східній Галичинї маємо до дїланя лиш з непевними цифрами. Видїл краєвий говорив о 9 мілїонах і щось єще, а на підставі пізнїйших справоздань додає ще більше около 6 мілїонів, се значить, що від часу першого справозданя Видїлу краєвого до справозданя комісиї число 9 мілїонів підскочило на 15 мілїонів. Отже єсли то так легко скочити з 9 на 15 мілїонів від справозданя Видїлу краєвого до справозданя комісиї, то мої панове, з певностию приняти можна, що від того мрачного пресумтивного образу, до фактичного образу, до фактичного стану, сьміло можна о 10 або о 15 мілїонів підскочити і сказати, що шкоди в східних повітах виносять 25 до 30 мілїонів К. (П. Козловский: О много більше). А говорю тут лиш о шкодах слїланих градобитєм. Шкоди загальні можна приняти апроксимативно як в справозданю на около 100 до 130 мілїовів К, а навіть п. Ґурский признає, що шкоди могуть виносити в цїлім краю около 800 мілїонів К.

Але вертаю до того справозданя. То справоздане представляє під зглядом східної Галичини надзвичайно сумний, невідрадний доказ. Те є документ надзвичайно драстичний, котрий дуже богато в тім зглядї дає до думаня, а ще більше полишає з нашого становиска, яко представителїв східної части краю, яко представителїв інтересів селяньства, дуже до бажаня. Є річ непонята, котра в нїякий спосіб пояснити не дасть ся і нїчим оправдати, що видїли повітові східної части краю полишили ся глухі і нїмі на те все, що коло них дїяло ся, що ті видїли повітові в східній части краю нїчого не видїли, що докола них дїяло ся, що не видїли катастрофи, котра діткнула не одного навіть з членів ради повітової. Але і се річ дивна, що ті видїли до нинї нїчого не чують, анї не видять.

Вже 5 недїль минуло від часу, як сойм той вібраний, вже 5 недїль, як на першім вже засїданю високої палати ухвалилисьмо нагле внесене, щоби видїли повітові дали нам справоздане о катастрофах, щобисьмо принайменше в приближеню мали образ катастроф, які навістили східні повіти, образ, котрий нам дає справоздане Видїлу краєвого з західних повітів, а однак з малими виїмками видїли повітові доси зістали глухими. А результат того сей, що нинї стомо на тім самім пунктї, на якім стоялисьмо на початку, бо справоздане комісиї буджетової, оперте на дотеперішних цифрах, абсолютно не дає докладного образу, а передкладає лиш перед нашими очима образ що-до катастроф, який малисьмо на основі справозданя Видїлу краєвого.

З тої причини ми так супротив поступованя Видїлів повітових як і Видїлу краєвого маємо жаль, жаль оправданий, бо єсли Видїл краєвий знав, з якими елєментами має до дїланя, єсли знав, що від тих елєментів повітових вже з гори не міг надїяти ся енерґічного дїланя, так щоби сойм міг на підставі їх реляциї, набрати докладного понятя і виображіня о катастрофах елєментарних в східній части краю, як то мав з західної части, то повинен був енерґічнїйше виступити в тім случаю.

Звіт комісиї буджетової представляє цифри шкоди спровадженої катастрофами елєментарними разом на 33,970.300 К. Комісия буджетова апробує обчислене Видїлу краєвого, що на поміч найпотрібнїйшу, на першу поміч, іменно на відбудоване знищених домів, на привернене комунїкациї в 14 західних повітах і на засїви потрібно в західній Галичинї в сїм роцї 3,162.152 корон.

Признає Видїл краєвий, що ми маємо тутка докладне обчислене тої конечної суми для Галичини західної, а такого обчисленя, навіть в приближеню, апроксимативного, скілько би лише для східної Галичини потрібно було, щоби ті найбільше наглі, пекучі запотребованя людности заспокоїти — нема. Сего ми абсолютно анї в звітї Видїлу краєвого, анї очивидно в дальшій консеквенциї в звітї комісиї буджетової не находимо і розумієсь, найти не можемо, бо де нема докладних основ, там не може бути з того відповідних конклюзий.

Але ми під тим зглядом знов витикаємо тую недокладність сего звіту, висказуємо глубокий жаль, що східна часть краю в такий мачошиний спосіб через репрезентациї повітові і через Видїл краєвий в сїм случаю була трактована.

(Конець буде).

З американьскої України.

Українцї Сполучених Держав відбули всенародне віче в Yonkers, N. Y. дня 26. падолиста 1903. Присутних було над 300 народа, телеґрам 60, письм 30. Зі всїх сторін, навіть з Канади і Бразилїї надіслано письма і телеґрами. По 8-ій год. відслужили в церкві св. Арх. Михаїла соборну Сл. Божу оо.: Ів. Констанкевич, Н. Підгорецкий і Н. Струтиньский. По скінченю Сл. Божої відслужили панахиду за покійних оо.: А. Бончевского і Вол. Нижанковского, крім трох згаданих ще оо. Добротвір, Улицкий, Велигорский, Тимкевич і Дмитрів. Хор місцевий сьпівав поправно.

О год. 10. згромадило ся споре число народа, висше три сотки, в просторій гали. О. Павло Тимкевич, місцевий душпастир і голова вічевого комітету, отворив віче короткими а живими словами, вказуючи на велику вагу і великі користи, які виходять із поважних і розумних згромаджень народних. На внесене о. П. Тимкевича вибрано предсїдателем о. Ів. Констанкевича з Шамокин, Па., містопредсїдателями: Гавр. Дзядика з Дебрі, Конн. і Йосифа Даниловича (родом зі Львова). На секретарів покликав предсїдатель о. Ів. Велигорского з Сиракрз, Н. Й і Дмитра Ванька з Джерзі Сіті, Н. Дж.

Предсїдатель віча о. Ів. Констанкевич привитав зібраних короткими словами, пояснив значінє народних зборів і вказав на цїль віча в Yonkers. Борба за права нашої церкви, піднесенє нашого народного прапору руско-українського за морем, способи, якими-б найлучше підвигнути наш нарід економічно — се, сказав предсїдатель причини, які зібрали людий з далеких сторін до Yonkers.

З порядку дневного наступив реферат справ церковних.

Референт о. Ал. Улицкий з Ansonia Conn. в обширнім рефератї доказав, що наша руска церква в Америцї мусить мати свою зверхність, — инакше унїя нашої церкви з Римом не може мати нїякого змислу. О. Улицкий виказав кривди, які нам дїють ся на кождім кроцї, вказав на те, як латиньскі церковні власти поневіряють наш обряд, а Рим не стараючись о надане нам нашого епископа, іґнорує закони і запорученя, права признані нам при заключеню Унїї. По річевій, льоґічній і дуже острій промові, котра тревала висше годину, поставив о. Улицкий слїдуючі резолюциї:

I. Русини Сполучених Держав півн. Америки протестують проти всїх розпоряджень Пропаґанди виданих в їх некористь, а іменно проти розпоряджень з дня 1. жовтня 1890 до руских епископів і подібного єму з дня 10. мая 1892 пересланого на руки кардинала J Gibbons-а, архиепископа в Baltimore, Md., проти розпорядженя з дня 12. цьвітня 1894. і проти розпорядженя з дня 1. мая 1897, та жадають як найскоршого відкликаня тихже.

II. Жадають іменованя для Русинів в Сполуч. Державах двох руских епископів, але таких, яких собі вибере сам нарід через своїх делеґатів враз зі сьвящениками. Русини Америк. будуть удержувати свого епископа самі.

III. Віче ухваляє оголосити відповідний манїфест до цїлого руского народа а особливо звернути ся до рускої суспільности в Галичинї, щоб та патріотична суспільність враз з Пр. Епископатом підперла наші жаданя.

Віче ухваляє, щоб комісия вибрана віднесла ся сейчас з осібна до нашого старокраєвого Епископату і просила, щоби тойже зволив пред-

---

61 *В. Вересаєв.*

ЗАПИСКИ ЛЇКАРЯ.

Переклала Маруся Полтавка.

(Дальше).

XXI.

У докторській діссертациї В. К. Анрепа між иншими тезами поміщена й така: »Квартальники (околоточні надзирателї), сторожі і портиєри обезпечені краще від лїкарів, що є в службі«. Се зовсїм не прибільшенє. Лїкарі многих мійських шпиталїв одержують в нас по 45—50 карбованцїв на місяць; в Петербурзї лише дуже недавно платню шпитальним лїкарям піднесено до 75 карбованцїв. Мійські лїкарі, обтяжені масою ріжнородних обовязків одержують по 200 рублїв на рік. Після обчислень Гребенщикова вийшло на яву, що 16% усїх лїкарів, що є в службі, одержує платню менче 600 рублїв на рік, і 62% — не більше 1200 рублїв. Дуже розширеною є думка, що сю скупу платню лїкарі легко піднести можуть приватною практикою, і що як-раз сею обставиною треба вияснити невелику платню лїкарів. Але для приватної практики треба насамперед свобідно розпоряжатись своїм часом. Се лежить вже в самій сути умов приватної практики, що она не дасть погодити ся з совістним сповнюванєм обовязків, наложених службою. А між тим, коли лїкар »недбало« відносить ся до своєї служби, то на нього летять громи і тодї люди забувають, що вони самі вказують на приватну практику, як на конечний, побічний заробіток до мізерної платнї. Крім того сей побічний заробіток, мимо загально розширеної думки, дуже невеликий. Після дослїдів Гребенщикова в 75% усїх лїкарів (рахуючи й тих, що вільно практикують), заробіток на приватній практицї не перевисшає 1000 рублїв на рік. Мало є інтелїґентних фахів, яких праця оплачувала би ся гірше.

На торговицї лїкарської працї в нас давно переповнене, подажа працї значно перевисшає попит. Се веде до конкуренциї між лїкарями, у якій гірші з них не гордять нїякими способами, щоби відбити пацієнта в соперника. Покликані до хорого такі лїкарі насамперед розкритикують всї приписи свого попередника і заявлять, що »якби йшло так дальше, то можна би заморити хорого«. Останні сторінки усїх часописий переповнені реклямами таких лїкарів і їх прізвища відомі кождому не менче, як прізвище »везде сущого« Генрика Бльокка; більше зручні штучно розпускають між суспільностею через хронїкарів і інтервоверів звістки про блискучі операциї і вилїченя і т. п., з другого боку, чимало лїкарів переконавшись про трудність і брак обезпеченя свого фаху, вступають в урядничу службу, або беруть ся за яке небудь инше дїло; по видимому число їх все росте. За останні роки оголошено кілька фактів самоубийств лїкарів наслїдком голодованя; відомі також приміри, що лїкарі займали посади фельчерів з платою такою-ж, як і фельчери.

Люди навіть в порівнаню осьвічені нерідко висловлюють думку, що причиною тяжкого положеня лїкарів є їх стремленє до осїданя по містах. Люди сї кажуть: у нас близько двайцяти тисяч лїкарів, а населенє Росиї зложене зі 128 мілїонів. Чиж можна тут говорити про гіперпродукцию? Лїкарі не хочуть іти в глушу, а хочуть конечно жити в культурних осередках. Розумієсь, що у сих осередках помічаєсь гіперпродукция, але ся гіперпродукция є цїлком штучна. Лїкарі в осередках голодують, а села гинуть і деґенерують ся з браку лїкарської помочи. У нас лїкарів за мало, а не за богато і треба всїлякими способами дбати про побільшенє їх числа.

Село справдї гине і деґенерує ся, не маючи лїкарської помочи. Але невжеж причиною сьому те, що в нас мало лїкарів? Половина російської людности ходить в личаках — невжеж се тому, що в нас мало шевцїв? Вбільшуйте число шевцїв без кінця — а наслїдок буде один: самим шевцям прийдесь ходити в личаках, а хто ходив в личаках, той таки ходити-ме в них.

ложити наші потреби церковні Св. Престолови і вставив ся за успішне полагоджене тихже.

Над наведеними резолюциями вивелась дискусия, в котрій забирали голоси слідуючі делеґати: Ігнатий Щелецкий, Андрей Корпан, Данилович, оо. Підгорецкий, Струтиньский, Улицкий і др.

Політичний перегляд.

На вчерашнім засіданю австрийскої делеґациї відчитано інтерпеляцию дель. Біянкінього в справі поведеня австро-угорского посла в Сантяґо в Бразилії, ґв. Стаженьского супроти хорвацких кольонїстів. Дель. Доберосід інтерпелює в справі наказу мінїстерства війни, щоби офіцири ненїмецких полків вчили ся краєвих мов, виводячи, що одинокою обовязковою мовою армії є нїмецкий язик. Дальше слідував вибір комісиї і розділ рефератів.

Угорска делеґация зібрала ся пополудни. Президентом вибрано ґр. Юлія Шапаріого, заступником Кольомана Селя, який в заступстві хорого президента виголосив довшу промову. Між иншими присьвятив згадку помершій архикнягинї Кльотильдї, против чого запротестував дель. Урґон, виводячи, що така справа належить до угорского сойму. Дальше Урґон висказав пожалуване, що гр. Ґолуховский виголошує expose по нїмецки, чого тепер вже дальше терпіти не можна і протестує против назви »монархія«. Сель зазначує, що слово »монархия« відповідає духови закона з р. 1867. По доконаню вибору комісиї інтерпелював дель. Шемере мінїстра заграничних справ в справі військової конвенциї, яка мала стати заключеною підчас побуту грецкого короля Юрия у Відни против Альбанців. Спільний мінїстер скарбу ґр. Буріян відповів за неприсутного ґр. Ґолуховского, що жадної такої конвенциї не заключено. Нинї о год. 12. в полудне цїсар прийме у себе угорску делеґацию.

В нїмецкім парляментї вела ся вчера дальша дискусия над буджетом, а деякі посли з між консерватистів жадали від правительства рішучого і сильного виступленя против социялїстів, систематичної борби навіть в дорозї відповідних законів. Канцлер ґр. Більов у відповіди запитав, чи найде ся потрібне до ухваленя такого закона більшість в нїмецкім парляментї, а коли нї, то було би похибкою зі сторони правительства вносити закон про такі середники і в той спосіб побільшати роздор між буржуазийними сторонництвами. Правительство буде уживати всяких способів, якими розпоряджує против тероризму социялїстів, о скілько він підпадає під карні або промислові приписи. Тут не ходить о нервову заїлу оборону законів, але о удержане публичного порядку, супротив всяких атаків. Однак хто сьмів би нарушити маєстат закона, сей стане згнетений безоглядно (поруш ене між социялїстами). Завдяки помершому великому цїсареви — казав дальше гр. Більоф — і єго канцлерови, ми маємо социяльне королївство і всесторонне, социяльне законодавство. У нас єствує щонайбільше ріжниця поглядів щодо темпа переведеня сего законодавства, але нема жадної поважної ріжниці поглядів що-до конечности социяльних реформ. Нїмецке правительство буде завсїгди старати ся о розвій внутрішних відносин в рамах мира і законів — о скілько на се позволить манїя великости социялїстичних провідників. — В дальшій дискусиї речник консерватистів ґр. Лїмбурґ-Стірум полемізував зі становиском правительства супротив социяльної демократиї і взивав єго до принятя напряму, який панував за часів Бісмарка (бурливі оплески на правиці).

В італїйскім парляментї мінїстер заграничних справ Тітоні відповів на дотичну інтерпеляцию що до заграничної полїтики, в справі інсбруцких демонстраций. Заказ вільних італїйских викладів унїверситетских видано там з огляду на публичний супокій, а се усуває ся з під контролї чужої держави. Впрочім др. Кербер не є противний основаню в Австриї італїйского унїверситету. Але Австрия сама має великі клопоти з управильненем національних квестий, тож нечисленні іридентистичні дилєтанти між італїйскими професорами та студентами не повинні збільшати ті трудности. Італїя остане вірною тридержавному союзови, як ґваранциї мира. Відтак мінїстер підніс приязні відносини з Анґлїєю і зновлену приязнь з Франциєю, а вкінци зазначив, що в балканьскій справі Італїя желає собі удержаня концерту держав, а в заступстві всїх переняли акцию Австрия і Росия.

Новинки.

— **Календар**. В четвер: руско-кат. Варвари, Йоана Дам.; рим.-кат. Лазаря. — В пятницю: руско кат. Сави; рим.-кат. Ґрациана.

— **Є. Е. Митрополит Шептицкий** повернув сеї ночи з Риму до Львова.

— **Видїл рускої Бурси ремісничої і промислової у Львові** звертає ся днесь поновно сею дорогою до Вп. членів Рад повітових і до всеї рускої суспільности з отсею просьбою: Вже місяць минув, як ми внесли просьбу до всїх Рад повітових східної Галичини о запомогу для рускої Бурси ремісничої у Львові. Доси ми одержали, на жаль, ледви від трех Рад повітових не значні датки на цїль нашої Бурси. Длятого звертаємо ся ще раз до Вп. членів нашої суспільности, котрі засїдають в Радах повітових, з уклінною просьбою, щоби своїм впливом постарали ся і допильнували, щоби наша просьба була поставлена на порядок дневний з додатним успіхом. Честь народна требує того, щоби Русини-члени Рад повітових не легковажили сеї справи, а причинились по змозї сил своїх, щоби кожда з Рад повітових східної части краю причинилась невним річним датком на цїль нашої Бурси тим більше, що в біжучім роцї принято до Бурси 30 питомців, синів наших бідних селян, а видаток місячний на удержане тих питомців виносить місячно до 800 К, котрий покриває ся майже виключно датками, складаючими поодинокими добродїями. При тій нагоді відзиваємо ся заразом до нашої ширшої суспільности, котра не віднесла ся до нашої відозви о датки на нашу Бурсу з таким теплом, на яке ми числили, але приняла досить холодно, не зважаючи на то, що виховане бідної молодїжи селяньскої на ремісників є одною з головнїйших задач нашої економічно-социяльної полїтики і поки ся задача не здійснить ся, так довго не можна думати про успішне зреалїзоване наших инших національних проблєм в. Патріоти і вся руска без виїмку суспільность по сотикови річою від души на »Руску Бурсу ремісничу і промислову« у Львові! — просить о сей даток Видїл згаданої Бурси. — *Іван Бачиньский.*

— **Із Стрия**. В цїли уконституованя »Жіночого кружка« і для порозуміня в деяких важних справах запрошує ся всї Панї з цїлої Стрийщини на нараду, яка відбуде ся в суботу дня 19. с. м. о 3. год. попол. в »Народнім домі« в Стрию.

— **З Комарна**. В суботу дня 19. с. м. відбуде ся в сали »задаткового товариства« аматорске представлене комедиї Ол. Бобикевича »Настоящі«, а закінчить сценїчний образ »Гостина св. о. Николая«.

— **Видїл полїт. тов-а „Народна Рада“** у Львові оголосив, що загальні збори тов-а відбудуть ся дня 25. с. м. о 10. год. рано в »Рускій Бесїдї« у Львові.

— **Під розвагу зарядів селяньских бурс!** З Снятина пишуть нам про тамошну селяньску бурсу „Шкільної Помочи“, засновану з початком сего шкільного року: Бурса поміщена в давнім льокали міщаньскої читальнї „Просьвіти“. Розвиває ся досить гарно. Дотепер було приходу в грошах понад 800 К. Жертви в натуралїях збирає ся в сей спосіб, що висилає ся що тижня дві фіри в повіт. Доси було сїм таких висилок в повіт з дуже добрим вислїдом так, що бараболь стане до нових. Крім бараболь дають фасолї, біб, муку, крупи, закришку, солонину, дві бочки квашеної капусти (від Впр. о. Федоровского) і т. д. Сего способу збираня харчу для бурсаків будемо уживати дальше і можемо поручити єго иншим бурсам яко вельми практичний. В кождім селї дуже радо приймають нашого колектанта, чесного міщанина п. М. К. і не було случаю, аби відправлено єго з нїчим. Перед висилкою фіри просить ся письменно наших патріотичних душпастирів в дотичних селах, аби оголосили в церкві, що фіра приїде по віктуали, аби люди складали, що хто має. — В бурсї є 10 хлопців: 7 реалїстів а 3 зі шкіл народних, котрі підготовлюють ся до школи реальної. На другий рік — дасть Бог — буде можна приняти більше учеників, коли наша суспільність буде памятати про нашу бурсу і спомагати єї своїми жертвами так, як доси.

— **З Бережан** пишуть нам: Велика дяка належить ся п. Дзюбі від житетїв Бережан, які за єго старанем гарно провели вечер дня 14. с. м. Під єго управою виставила міщаньска Читальня »Просьвіти« гарну комедию »Модний жених«. Вистава випала зовсїм добре, а в деяких місцях навіть дуже добре. У першорядних ролях відзначили п-на Нікодемовичівна та п. Дзюба, в другорядних пп. Соневицка і Лепківна. Добре грали пп. Вергунівна, Дзюбівна і Єднаківна та п. Брилїньский. Прочі ролї (дяки, міщанки) за малі, щоби у них мож було відзначити ся. Маємо надію, що п. Дзюба не вдоволить ся сею одною виставою та постарає ся в скорі виставити другу.

— **Цїсар** жертвував з власних фондів 200 К запомоги на докінчене будови церкви в Ушнї, золочівского повіта.

— **Родимцї**! Не забувайте на приватну жіночу семинарию у Львові, удержувану Тов-ом педаґоґічним і присилайте постоянні жертви! Вписуйтесь громадно в члени сего Товариства і вирівнуйте залеглости. Вписове виносить 1 К. Пренумеруйте часопись для дітий „Дзвінок“ і часопись „Учитель“, так щоби они могли при більшім числї передплатників стати на ще висшім щебли і відповісти всїм бажаням сьвідомих читачів. Адреса касиєра: А. Алиськевич (ул. Кохановского 15 Б.)

— **Іменованя**. Радник краєв. суду Евген Звіслоцкий перенесений зі Станиславова до висш. краєв. суду у Львові. Радник кр. суду Михайло Новицкий в Станиславові іменований радником висш. кр. суду у Львові. Радник суду Леопольд Керт в Тернополи іменований радником висш. кр. суду.

Мінїстерство торговлї іменувало: Генр. Розенберґа в Дрогобичи і В. Бальоґа у Львові офіциялами; Алекс. Штайбера в Бережанах, Ом. Наленч Явецкого у Львові, Зен. Вайнґартена у Львові, Брон. Бжезїньского в Золочеві, Ант. Лянкевича і Юлїяна Петрушевича у Львові, а Ігн. Прінца в Стрию старшими офіциялами.

— **Бл. п. кардинал Герреро**. Як звісно, в Валєнциї в Іспанії помер дня 9. с. м. 80-лїтний кардинал Герреро (Herrero y Espinoso de los Montores), один з тих кардиналів конкляве Пія X, котрий не одержав був ще кардинальского капелюха, а при тім заслаб підчас самого конкляве. Уродив ся в славнім Ксерес де ля Фронтера 20. січня 1823 р. По правничих студиях в Севіллї і Саляманцї віддав ся спершу адвокатскому званю, пізнїйше був судиєю а вкінци презесом трибуналу, а заразом заживав в цїлій Іспанії немалої слави як визначний поет. В 35. р. житя покинув сьвітский стан і вступив до ораториї св. Филипа Нерея. По кількох лїтав став сьвящеником і знаменитим проповідником. Пій IX іменував єго епископом в Вікториї, а Лев XIII в Овієдо, в Кордубі а вкінци архиепископом Валєнциї 1898. р. а в червни с. р. кардиналом. — Чим покійний був для Іспанії, сьвідчить факт, що президент сенату в Мадритї, Ачараґа, отворив послїдне засїдане зазначенем заслуг чесного та ученого кардинала. Для того то також Пій X, по виборі папою, удав ся з конкляве прямо до комнати слабого кардинала з відвідинами, а в кілька днїв пізнїйше по своїй коронациї вручив єму кардинальский капелюх серед незвичайних церемонїй.

— **Принятє болгарского і сербского посла**. З Відня доносять, що вчера приняв цїсар на авдиєнциї сербского посла Вуїча а відтак болгарского д-ра Ґешова. Підчас послуханя примінено церемонїял, якого уживають в часї принять дипльоматичних представителїв в ранзї надзвичайних послів і повновласників держав. Др. Ґешов вручив цїсареви власноручний лист кн. Фердинанда болгарского. В письмі тім дякує болгарский князь цїсареви за оказане ласки

Лїкарі зовсїм не мають такого дивного смаку, щоб волїти голодоване по містах, як кусник хлїба в глуші. На посади земських лїкарів в дуже глухих місцевостях, з дуже невибагливою платнею, завсїгди являєсь маса кандидатів. Так прим. в 188[illegible]. роцї, як доношено у »Врачѣ«, на одно вільне місце земського лїкаря в Княгинїнськім повітї подано 76 просьб, на друге в Кашинськім повітї 92 просьби. Річ не в тім, що лїкарі боять ся глуші — річ просто в тім, що села в нас невимовно бідні і не в силї оплачувати працю лїкаря. Вісїмдесяті роки дають чимало проб вільної лїкарської практики на селї: всї ще памятають прізвища д-рів Сичугова, Таірова і инших. Але проби сї лише довели, що люди, переняті ідеєю, можуть сяк так перебиватись на селї без сторонньої піддержки. Але річ цїлком не в тім, річ в тім, чи може пересїчний лїкар — не подвижник, а звичайний робітник вижити на селї з лїкарської працї. Хто хоть скільки небудь обзнакомлений з положенем нашого села, той не буде спорити, що єго біднота і некультурність цїлком замикають доступ до него звичайному, вільно практикуючому лїкареви.

(Дальше буде).

і запевняє заразом про ніколи невигаслі чувства вірности і вдячности. Обом сим авдиєнциям приписують велике політичне значінє з огляду на балканьскі справи.

— **З розрухів київских студентів**. Часопись „Освобожденіе“ доносить, що в часї послїдних демонстраций в Київі студенти політехніки виломали двері до авлї і здерли зі стїни портрет царя Миколи, а на те місце повісили портрет страченого торік революціонїста Балмашева і сьпівали перед ним »вічная память«. Опісля студенти промовляли в революцийнім дусї, поки ректор Коновалов не випросив їх до иншої салї.

— **З зелїзниць**. Перестанок Збіров на шляху Прага-Брід, уряджений доси тілько для руху особового і пакункового отворено дня 1. грудня с. р. для загального руху. В наслїдок сего змінено дотеперішні назви »перестанку Збіров« на »Збіров«, „стациї Збіров“ на „Мито“, а „перестанку Мито“ на »Мито-місто«.

— **Дрібні вісти**. В Гульчу, сокальского повіта, отвирає ся дня 20. с. м. нова стация телеґрафічна при тамошнім почтовім урядї. — В Коломиї застрілив ся з незвісної причини 29-лїтний поручник 24. п. п. Ернест Ленк. — В Яхторові, перемишляньского пов., згоріло онодї 16 селяньских загород, вартости 16.600 К. — Звісна наша землячка артистка оперова п. Саломея Крушельницка набула у Львові при ул. Крашевского ч. 23 двоповерхову каменицю.

— **З перемиської епархії**. Завідателем яворівского деканата іменований о. Петро Левицкий з Яворова, а містодеканом о. Іван Волосяньский з Краківця. — Право носити крилошаньскі відзнаки одержали: др. Вас. Масцюх і Наз. Чабак. — Від конкурс. іспита увільнені: Іван Негребецкий з Залїся і Ал. Яворский з Лопушанки хоминої. — Канон. інституцию на Поляну, затварницкого деканата, одержав о. Петро Луцкий — Завідателем в Смольнику іменовано о. Алекс. Коцюбу. — Ординариятским комісаром для надзора науки релїґії в ясельскій ґімназиї іменований о. Клим. Копистяньский з Реґетова, а ординариятским шкільним комісаром для дукляньского деканата в округах Горлиці і Ясло назначений о. Фил. Киселевский з Граба на місце о. Івана Мишковского, який добровільно уступив.

Родимцї! Памятайте на селяньску бурсу „Шкільної Помочи“ в Снятинї, в якій містять ся ученики реальної школи!

Посмертні † оповістки

— **О. Йосиф Бурачиньский**, парох в Княждворі, коломийского деканата, упокоїв ся дня 12. с. м в 63. роцї житя по довгій а тяжкій слабости. В. є. п.!

Телеґрами

з дня 16. грудня.

Відень. Цїсар виїздить в пятницю до Будапешту на похорони пок. арх. Кльотильди.

Рим. Аґенция Стефанїого доносить, що в пятницю пічнуть ся наново пересправи що-до тимчасового торгового договору з Австро-Угорщиною.

Загреб. Вчера отворено хорватский сойм. Бан Пеячевіц висловив в своїй промові радість з причини пануючого спокою в краю.

Будапешт. Вчера прибули ту з Міскольча столярі, аби заступити в варстатах страйкуючих своїх товаришів. Страйкуючі столярі напали на своїх суперників так, що поліция з голими шаблями мусїла робити порядок. Упало також кільки стрілів. Увязнено 7 осіб.

— **На Бурсу Руского Тов-а педаґоґічного у Львові** зложили в місяци падолистї Впов. Добродїї отсї жертви: В грошах: Гнат Гамаль від громади Підярків 5·30 К, о. Баковець від громади Лисеничі 10 К, о. Боднар з Дмитрова 4 К, о. Донарович з Боринич 10 К, І. Грушкевич з Теребовлї 6 К, о. А. Саноцкий з Мацошина 4 К, П. Бурбель з концерту в Бібрцї 10 К, Адам Скопляк з Камінки узбирані на весїлю Анни з Склепковичів Різник і п. Василя Дзюбака 7·30 К, Михайло Василишин з Сїльця 2 К. — В натуралїях: Полець Яків з Малехова 5 міхів моркви, 1 міх бураків і 1 міх петрушки, о. Мих. Яцишин з Вороцева 5 кірпїв бульби, Яцко Ктик з Кожич 2 кірцї бульби і 6 кіп капусти, Семко Збожний з Корчева 1½ лїтри меду, Осип Кравець з Ланів 1 корець бульби, 2 ґарнцї фасолї і 1 ґарнець пшона, п. Качоровский від громади з Миколаєва і Підсоснова складка 16 кірцїв бульби, Онуфрей Ґілей з громади Рісної 4 кірцїв бульби, п. Качоровский з Миколаєва 15 кірцї бульби, ½ корця фасолї, круп і пшона, о. Стрільбицкий від громади 18 кірцїв бульби, 3 копи капусти і 1 міх ярини, Громада Збоїска заходом війта Осафата Стеця 8 кірцїв бульби, 3 кірцї бураків, 3½ кірця моркви і 2 вінцї цибулї, Дмитро Форнальчук з громади Зашків 3½ кірцїв бульби, п. Михайло Качоровский 16 кірцїв бульби, о Іван Боднар парох в Дмитрові 1½ кірця бульби, Семен Рудий господар в Дмитрові 1½ кірця бульби, з громади Сїлець господар Федько Сень 1 корець бульби. — Всїм Впов. Добродїям складає найсердечнїйшу подяку і просить на будуче не забувати на бідну руску молодїж. — *Комітет Бурси.*

За певну і добру льокацію

поручаємо:

4½% листи гіпотечні
4% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміовані
4% листи Товариства кредитового земского
4% і 4½% листи Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облїґациї пропінацийні
і всїлякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнїйшім курсї деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Запросини до передплати.

Перший руский ілюстрований

КАЛЕНДАР МУЗИЧНИЙ

НА Р. 1904.

з богатим і одиноким в своїм родї додатком лїтературним опустить незадовго прасу друкарску.

Число примірників обмежене на число передплатників.

Передплата стоїть лише 1 К 10 с **(вже з оплатою почти).**

Замовляти Календар музичний можна ще до кінця сего місяця, надсилаючи почтовий переказ під адресою: **Р. Зарицкий**, у Львові, ул. Коперника ч. 16, І. пов.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адмінїстрациї, за предложенєм документів виказуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. **Сума позичок** інтабульованих і за порукою: 1,239.243 корон.

Членом може бути тілько обезпечений тревало в »Днїстрі« від огню.

Удїл членьский виносить 50 К, вписове 2 К. **Число членів**: 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 К.

Вкладки щадничі приймає »Днїстер« і опроцентовує до 4% від ста. **Сума вкладок** на 1.256 книжочках 1,103.333 корон.

Чистий зиск розділяє ся частию на дивіденду для членів, частию на публичні добродїйні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦИЙ в справах позичок уділяє Дирекция і аґенти.

31/12 1902. **ДИРЕКЦИЯ.**

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го жовтня 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівцїв (Галацу), Чорткова, Калуша
		6·50	з Сокаля, Рави рускої
		7·35	з Самбора, Хирова
		7·40	з Янова
		7·35	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
		7·55	„ „ на дв. головний
		7·45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	1.30	8·55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		9·57	з Стрия
		10·25	з Ряшева, Любачева
		11·15	з Станиславова (Керемезе, Потутор)
		1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
		1·25	з Янова
	2·15		з Підволочиск, Копичинцїв на дв. Підз.
	2·30		„ „ на дв. голов.
		4·35	з Стрия, Хирова, Борислава
		5·06	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		5·20	„ „ „ на дв. голов.
	1·40	5·40	з Чернівцїв, Іцкан
		5·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		5·55	з Белзця, Сокаля, Любачева
Ніч			
12·20		9·20	з Чернівцїв, Букарешту
8·40		9·50	з Кракова, Відня, Берлина, Ясла, Риманова
2·31			
		10·00	з Самбора, Сянка
		10·02	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		10·20	„ „ „ на дв. голов.
		10·40	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша
		3·09	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
		3·30	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·22	до Сучави, Жидачева, Керемезе, Потутор
	1·50	6·30	до Підволочиск (Київа), Бродів дв. головний
	2·04	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·45	до Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича
	8·25	8·35	до Кракова Відня, Праги, Берлина
	2·50		
		9·05	до Лавочного, Хирова, Калуша
		9·15	до Янова
		9·25	до Самбора, Хирова
		9·40	до Белзця, Сокаля, Любачева
	2·40	10·35	до Чернівцїв, Потутор, Делятина
		10·40	до Тернополя, Потутор, дв. головний
		10·57	„ „ дв. Підзамче
		3·05	до Стрия, Хирова, Борислава
		3·25	до Ряшева, Любачева
		3·40	до Самбора, Хирова
Ніч			
		6·05	до Станиславова, Жидачева
	12·45	6·15	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави
		6·30	до Янова
		6·40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8·05	до Сокаля, Рави рускої
		9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
		9·20	„ „ дв. Підзамче
	2·51	10·42	до Іцкан, Чорткова
		10·55	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
		11.00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·24	„ „ дв. Підзамче
		11·05	до Стрия
		11·11	до Жовкви (лише що недїлї)
		4·10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до [illegible] години 59 мінут рано

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а із[illegible] год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч 5.) уділяє поясненъ в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковкского.